

षष्ठः पाठः - <https://www.youtube.com/watch?v=AH3hLOqUH5Q>

२९. सोमवासरः / मङ्गलवासरः / बुधवासरः / गुरुवासरः / शुक्रवासरः / शनिवासरः / भानुवासरः

अद्य today / श्वः tomorrow / परश्वः day-after-tomorrow / प्रपरश्वः 2-days-after-tomorrow

अद्य कः वासरः? -- अद्य सोमवासरः

श्वः -- श्वः मङ्गलवासरः

परश्वः -- परश्वः बुधवासरः

प्रपरश्वः -- प्रपरश्वः गुरुवासरः

अद्य / ह्यः y'day / परह्यः day-before-y'day / प्रपरह्यः 2-days-before-y'day

अद्य -- अद्य सोमवासरः।

ह्यः -- ह्यः भानुवासरः।

परह्यः -- परह्यः शनिवासरः।

प्रपरह्यः -- प्रपरह्यः शुक्रवासरः।

३०. समयः --

०५.०५ 5:05-- पञ्चाधिक-पञ्चवादनम् (पञ्च अधिक = पञ्चाधिक)

०५.१० 5:10 -- पञ्चाधिक-दशवादनम्

०५.५५ 5:55 -- पञ्चोन-षड्-वादनम् (पञ्च ऊन = पञ्चोन)

०५.५० 5:50 -- दशोन-षड्-वादनम्

३१. शिष्टाचारः – नमस्ते / हरिः ओम् / both these when you meet a person

सुप्रभातम् / शुभोदयः / शुभरात्रिः / as per me, these are 'imported' expression of greeting

चिन्ता मास्तु / "Don't worry" ఫరవా లేదు should have been our own

क्षम्यताम् / धन्यवादः I consider these also 'imported' from West. But we consider them native!

एवं likewise इत्यादीनि etc.।

३२. द्वितीया विभक्तिः (ఆర్య పదానికి ద్వితీయా విభక్తిని వాడాలి द्वितीया should be used for 'object'

कर्मपदम्)

वेदः -- वेदम्

विद्यालयः -- विद्यालयम्

माला -- मालाम्

नदी -- नदीम्

३३. छात्रः संस्कृतं पठति।

शिक्षकः विद्यालयं गच्छति।

बालिका मालां धारयति (अथवा धरति)।

सः घटीं पश्यति।

सुभाषितम्

६. अन्नदानं परं दानं, विद्यादानमतः परम्।

अन्नेन क्षणिका तृप्तिः, यावज्जीवं च विद्यया ॥

अन्नदानं food-charity परं great दानं charity, विद्यादानम् donating-education

अतः more than that परम् great

अन्नेन by food क्षणिका short-lived तृप्तिः satisfaction, यावज्जीवं life-long च

विद्यया by education

कथा --

चन्द्रगुप्तः एकः महाराजः। सः मगधदेशस्य राजा अस्ति। सः मगधदेशं पालयति rules।

चन्द्रगुप्तस्य अमात्यः minister चाणक्यः इति अस्ति। सः बहु बुद्धिमान्, निस्स्पृहः unattached च अस्ति। तस्य आशा नास्ति।

यद्यपि even-though सः महाराजस्य अमात्यः तथापि then-also सः सरलजीवनं यापयति spends-along। सामान्यजीवनम्।

एकदा once चन्द्रगुप्तः चाणक्यम् आह्वयति invites। प्रजाभ्यः for people दानार्थं कम्बलान् carpets ददाति।

सः चाणक्यः कम्बलान् तस्य गृहं नयति। तस्य गृहम् अति सामान्यम्। कम्बालाः राशिरूपेण by a heap तत्र

सन्ति। अत्र चाणक्यः शयनं sleep करोति। शीतकालः winter, बहु शैत्यम् chill। सः बहु कम्पते shivers।

तथापि सः कम्बलं विना without शयनं करोति।

एकः चोरः 'एषः महाराजस्य अमात्यः अस्ति, एतस्य गृहे बहु धनं भवति' इति चिन्तयति। तत् धनं चोरयामि steal

इति निश्चिनोति decides। मित्रेण सह चाणक्यस्य गृहं चोरः आगच्छति, पश्यति - चाणक्यः तत्र निद्रां करोति। सः

कम्पते। पार्श्वे कम्बलराशिः heap of carpets अस्ति। तथापि सः एकम् अपि कम्बलं न स्वीकरोति इति चोरः

पश्यति। चोरस्य बहु आश्चर्यं भवति। सः अन्तः गच्छति, चाणक्यम् उत्थापयति wakes (him) up। चाणक्यः

पृच्छति - भोः किमर्थम् why भवान् माम् उत्थापयति? तदा सः चोरः वदति - महोदय! तत्र कम्बलराशिः अस्ति,

शैत्यम् अस्ति, भवान् एकं कम्बलं स्वीकरोतु इति। तदा चाणक्यः वदति - भोः! राजा कम्बलराशिं मदर्थं for me न

दत्तवान्। वितरणार्थं for distribution दत्तवान्। अतः अहं कम्बलं न स्वीकरोमि, न धरामि इति। चोरस्य आश्चर्यं भवति।

सः वदति - हे महाशय! भवान् कीदृशः what type of man निस्स्पृहः अस्ति! भवान् मम आदर्शः role

model अस्ति। अहम् इतः परं from now on चोरकार्यं न करोमि इति। सः चोरकार्यं त्यजति gives up, सज्जनः

भवति। अहो, चाणक्यस्य निस्स्पृहता!

Say the following in Samskritam aloud (Video6)–

1) ఇవా్నాళ ఆదివారము. Today is Sunday.

2) మొన్న శుక్రవారము. Day-before-yesterday was Friday.

3) రేపు ఏం వారము (వాसर:/వార:)? Tomorrow is which day?

4) ఇప్పుడు సమయం నాలుగూ - ఐదు నిముషాలు. Now the time is 4:05.

5) అప్పుడు మూడూ - ఏళ్లై నిముషాలు. Then (it was) 3:55.

6) పరవా లేదు. Don't worry.

- 7) నేను రామాయణాన్ని చదువుతున్నాను. I am reading रामायणम्.
- 8) నువ్వు (స్త్రీ) భగవద్గీతను వింటున్నావు. You are listening (to) भगवद्गीता.
- 9) అతను ప్రకృతి (ప్రకృతి:) ని చూస్తున్నాడు. He is seeing प्रकृति:.
- 10) ఆమె కాశీకి పోవుచున్నది. She is going (to) काशी.
- 11) నువ్వు (పు) ఎక్కడికి (=ఎక్కడ) పోతున్నావు. Where are you (male singular) going?
- 12) బాలిక ఏం వ్రాస్తున్నది? What is the girl writing?